

17. юни 2020, Мартен

Здравейте, Господин Паси.

Обещах на моята дъщеря Силвена да Ви напиша това писмо, за да Ви разкажа какво знам за Вашия дядо Соломон Паси. Ще Ви разкажа накратко историята на моя баща, която до голяма степен е предопределена от дядо Ви.

Баща ми, Ангел Василев Гарелова, е роден през 1920 г. в Смолян, от където е и моята фамилия. Тя произхожда от Гърция. Преселници от Янина. Имахме имот на Чинаря. Там беше хотелът и пивницата на дядо ми Васил Гарелов. Там е бил центърът на Смолян навремето.

Баща ми завършва средното си образование в Търговската гимназия в Пловдив. След това започва да следва Икономика във Варна. По време на следването е мобилизиран и постъпва като младши офицер в Пловдивския гарнизон. 9-ти септември го заварва като офицер в мотострелкова дивизия. Веднага е арестуван и хвърлен в ареста в Пловдив, заедно с целия офицерски състав. От тук започва драмата на моето семейство. По-висшите офицери са изпратени на фронта и никой не се връща жив, а младшите - какъвто е бил баща ми - са хвърлени в килиите и са били пребивани до смърт. Всяка вечер са изкарвали по един затворник и той повече никога не се връщал. Баба ми, Дора Белева, майката на баща ми и съпруга на дядо ми Васил, ми е разказвала как е ходела в ареста да носи на татко някаква храна, а на връщане са ѝ давали вързоп с кървави негови дрехи. Само той си знае какво е преживял.

Един ден в ареста се появил Вашият дядо. Той явно е имал достъп до ареста. Предполагам, че комунистите са му имали някакво доверие, за да го допуснат там. Видял ужасен баща ми, проснат в килията: „Ангеле, ти какво правиш тук?“ Татко му отговорил, че си чака реда.

Всеки ден по-един от затворниците бил разстрелван без съд и присъда. Дядо Ви веднага се обажда на дядо ми Васил, с когото са били големи приятели, и му обещава, че ще предизвика дело и ще се опита да спаси баща ми. Успява да предизвика дело и баща ми е изправен пред Народния съд. Народният съд му иска смъртна присъда. Обвинен е, че е участвал в операция по избиването на партизани в Средна Гора. Обвинителят допуска голяма грешка, като посочва точната дата на събитието. Дядо Ви безпогрешно се възползва от тази възможност. Той успява да намери документи от военната част, където е служил баща ми, които доказват, че неговата част е била окупационен гарнизон в Гърция, в Ксанти, по време на операцията, за която го обвиняват. Доказателствата са били неопровержими. Въпреки това е осъден на 5 години строг тъмничен затвор, 7 години без граждански права, конфискация на цялото имущество, 200 000 лв. и изселване на цялото семейство на другия край на България. Нали знаете какво значи 7 години без граждански права...

И така, Вашият дядо е спасил живота на баща ми, за което сме Ви безкрайно благодарни. Благодарни сме, защото ни има, благодарение на него. Как решителните действия на един смел човек могат да решат съдбата на няколко поколения...

Баща ми, докато беше жив, никога нищо не ми е разказвал за тези жестоки времена. Той много ни пазеше от тези неща. Ние всички бяхме наблюдавани. Всички иммахме досиета. Чак след промените наши познати ни споделиха, че са имали за задача да ни наблюдават. Всичко, което знам, го знам от моя чичо. Той не се притесняваше да говори на тази тема. Баща ми си отиде от този свят, без да спомене нищо за това, което е преживял. Преди да почине се наложи да го водим на рентген, имаше пневмония. Когато лекарят излезе със снимката, ме попита: „На този човек защо са му начупени ребрата? Да не е катастрофирал?“

Не, не беше катастрофирал. Беше катастрофирала държавата, на която той е служил. Тогава се уверих, че всичко е истина. Жестока истина.

Баща ми си отиде като войник – до последно без да хленчи и без да се оплаква. Отиде си достойно. Единствената му ,вина‘ беше, че е служил на отечеството си.

Това е историята. Дано не съм Ви отегчил. Благодаря Ви, Г-н Паси. Благодаря на Вашия дядо, защото без това, което е направил, нас нямаше да ни има. Желая на цялото Ви семейство много здраве и благополучие.

С поздрав и благодарност,

Здравко Ангелов Гарелов

P.S. Мисля, че Вашият баща и баща ми също са се познавали. За дядовците е сигурно. Майка Ви сигурно знае повече по този въпрос.